

**Uchwała nr LVII/481/2014
Rady Gminy Świdnica
z dnia 29 maja 2014 r.**

w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy za rok 2013.

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2013 r., poz. 594 z póź. zm) oraz art. 110 ust.1 pkt 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2013 r., poz. 182 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się roczne sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy za rok 2013 stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Świdnica.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA
Regina Adamska
Regina Adamska

Uzasadnienie
do uchwały nr LVI/481/2014
Rady Gminy Świdnica
z dnia 19 maja 2014

w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy za rok 2013.

Projekt uchwały przygotowany został w oparciu o przywołane na wstępie uchwały przepisy. Zgodnie z nimi kierownik ośrodka pomocy społecznej zobowiązany jest do składania radzie gminy corocznego sprawozdania z działalności ośrodka.

sporządziła :

E.Burdek

Karolina Burdek
Radca

.....
(Radca prawny)

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Świdnicy

.....
(Kierownik GOPS)

Załącznik
do uchwały nr LVII/481/2014
Rady Gminy Świdnica
z dnia 29 maja 2014 r.

**Sprawozdanie z działalności
Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Świdnicy
za rok 2013**

Plan finansowy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy w 2013 roku

1. Dotacja Wojewody na realizację zadań zleconych gminie z zakresu pomocy społecznej
ogółem: **274.792**

w tym na:

- utrzymanie ośrodka pomocy społecznej	- 201.200
- opłacanie składki zdrowotnej za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne	- 26.793
- wynagrodzenie za sprawowanie opieki ustanowionej przez sąd	- 3.351
- usuwanie skutków zalań i podtopień wskutek ulewnych deszczów	- 35.000
- wynagrodzenie asystenta rodziny w resortowego programu pieczy zastępczej	- 8.448

2. Dotacja Wojewody na dofinansowanie zadań własnych obowiązkowych z zakresu pomocy społecznej

ogółem: **750.287**

w tym na:

- zasiłki stałe	- 269.923
- zasiłki okresowe	- 368.000
- opłacanie składki zdrowotnej od zasiłków stałych	- 23.564
- dożywianie w ramach programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"	- 88.800

3. Dotacja Wojewody na realizację zadań zleconych gminie z zakresu świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego ogółem: **3.771.361** (w tym ze środków gminy 20,000)

w tym na:

- świadczenia rodzinne	- 2.954.808
- fundusz alimentacyjny	- 492.518
- składkę emerytalno-rentową	- 101.642
- obsługę świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego	- 129.929
- rządowy program pomocowy dla osób pobierających świad. pielęgn.	- 92.464

4. Dotacja gminy na realizację zadań własnych gminy

ogółem: **1.881.036**

w tym na:

- świadczenia społeczne	- 376.211
-------------------------	-----------

- usługi opiekuńcze	- 390.398
- odpłatność za pobyt w domach pomocy społecznej	- 420.621
- realizację programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"	- 120.942
- opłacenie pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wych.	- 16.380
- opłacenie pobytu dzieci w pieczy zastępczej	- 6.053
- utrzymanie ośrodka pomocy społecznej	- 550.431

5. Dotacja gminy na realizację dodatków mieszkaniowych

ogółem: **72.767**

w tym na:

- dodatki mieszkaniowe	- 72.767
------------------------	----------

6. Organizacja prac społecznie użytecznych ogółem: **- 102.500**

w tym :

- dotacja starosty	- 60.749
- dotacja gminy	- 41.751

7. Dotacja gminy na realizację Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałaniu Narkomanii ogółem: **202.820**

w tym na:

przeciwdziałanie alkoholizmowi	- 202.820
--------------------------------	-----------

8. Dotacja na realizację Projektu systemowego PO KL " Nie stój w miejscu-bądź aktywny "

ogółem: **218.120**

w tym:

-dofinansowanie z EFS	- 185.402
- wkład własny gminy	- 32.718

Pomoc potrzebującym jest zjawiskiem ponadczasowym, uniwersalnym, stanowiącym część szerszego układu-kulturowego, określającego rolę pomagającego i klienta, a także formy stosowanego wsparcia. Reprezentowany współcześnie przez relatywną większość uprawiających nauki społeczne pogląd, sprowadza się do konstatacji, że w naszym kręgu kulturowym społeczeństwo ma dla swoich członków obowiązek tworzenia warunków i szans samorealizacji, prowadzących w rezultacie do doskonalenia się jednostki i społeczeństwa, a inwestycje w pomocy społecznej, zmierzające do skutecznego rozwiązywania problemów, umożliwiają realizację wspomnianych założeń.

Ewolucja stosunku państwa do pomocy społecznej determinowana była wieloma czynnikami. Jednymi z najważniejszych były przemiany ustrojowe, rozwój aparatu administracyjnego, wzrost znaczenia prawa stanowionego, zmiana statusu jednostki w państwie oraz kształtowanie się praw człowieka. Nie można również pominąć czynników społecznych, zwłaszcza XX - wiecznych migracji związanych z rozwojem przemysłu. Pogarszające się warunki egzystencji, pociągające za sobą fale społecznych protestów, wymusiły stworzenie publicznego systemu zabezpieczenia społecznego, na który składały się ubezpieczenia, zaopatrzenie społeczne i pomoc społeczna. Uznanie obowiązków państwa w zakresie ochrony egzystencji jednostki znalazło wyraz w regulacjach prawnych, a także rozwoju publicznych instytucji zajmujących się udzielaniem wsparcia. Główny ciężar organizowania pomocy społecznej spoczął na organach lokalnych (samorządowych lub państwowych). Miejsce pomocy społecznej w państwie w dużej mierze zależy od ustroju i formy państwa, panującej ideologii i polityki. Rozszerzenie funkcji opiekuńczych państwa wcale nie musi oznaczać rozbudowy systemu pomocy społecznej.

Nowy etap w polityce socjalnej państwa zapoczątkowała transformacja ustrojowo-gospodarcza oraz uchwalenie w 1990 r. ustawy o pomocy społecznej. Zasadniczy zwrot w stosunku państwa do pomocy społecznej nastąpił z chwilą wprowadzenia zasady państwa prawnego i zmiany konstytucji. Dodatkową potrzebę zmian w zakresie polityki i pomocy społecznej zrodziły przemiany gospodarcze, ustrojowe i społeczno-polityczne. Wprowadzenie gospodarki wolnorynkowej było źródłem problemów społecznych, zwłaszcza bezrobocia i bezdomność, spowodowało również znaczną polaryzację społeczeństwa w sferze majątkowej i pogłębienie ubóstwa niektórych grup społecznych.

Istotne znaczenie miały również zmiany w systemie administracji publicznej, w tym szczególnie utworzenie samorządu terytorialnego, który miał się stać wykonawcą zadań z zakresu pomocy społecznej.

Na początku 1990 r. rady narodowe działające na podstawie ustawy o systemie rad narodowych i

samorządu terytorialnego powołały do życia gminne (miejskie) jednostki organizacyjne – ośrodki pomocy społecznej, które przejęły wszystkie zadania z zakresu pomocy społecznej. Po rządzi ustawy z 1990 r. pomoc społeczna przechodziła kolejne przeobrażenia łącznie z utworzeniem profesjonalnej służby socjalnej.

Podsumowując ewolucję pomocy społecznej warto wskazać, że przechodziła koleje losu: od nawiązania do postępowych tradycji okresu międzywojennego, poprzez okres jej negacji, jako urządzenia ustrojowo obcego, fazę stopniowego uznawania jej roli również w warunkach państwa socjalistycznego, aż do przyznania jej pozycji ważnego i niezbędnego ogniwa w systemie urządzeń służących zaspokajaniu ważnych potrzeb człowieka (H. Szurgacz „*Wstęp do prawa pomocy społecznej*”). Problematyka pomocy społecznej obecnie regulowana jest ustawą z dnia 12 marca 2004 r. z licznymi zmianami oraz wieloma wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi. Zadania pomocy społecznej są bardzo rozległe i zróżnicowane, obejmują swym zasięgiem kilkadziesiąt rodzajów świadczeń, w tym pomoc pieniężną i rzeczową, prace socjalną, usługi opiekuńcze interwencję kryzysową.

Obecnie pomoc społeczna zajmuje się również procedurami adopcyjnymi, terapią, poradnictwem, udzielaniem wsparcia bezdomnym, uchodźcom, osobom uzależnionym, a także puszczającym zakłady karne. Ustawowe ujęcie pomocy społecznej jako elementu polityki społecznej podkreśla rolę, jaką odgrywa państwo w organizowaniu i świadczeniu tej pomocy, wyraża również odpowiedzialność państwa za losy członków społeczeństwa. Instytucje polityki społecznej w Polsce, a także w innych państwach postsocjalistycznych, oceniane są ciągle w kontekście poprzedniego systemu.

Gospodarka wolnorynkowa spowodowała liczne nierówności społeczne. Społeczeństwa postsocjalistyczne wykazują dużą skłonność do obwiniania państwa za problemy gospodarczo-społeczne i od państwa domagają się ochrony przed ich skutkami. Postawy takie widoczne są m.in. wśród świadczeniobiorców pomocy społecznej. Duża część osób korzystających z pomocy traktuje ją jako względnie stałe źródło dochodu. Prezentuje postawy roszczeniowe czy wyuczoną bezradność, nie współdziała z ośrodkiem pomocy społecznej, nie robi nic w kierunku poprawy swej sytuacji życiowej. Im więcej państwowych działań ochronnych, tym mniej społecznej przezorności i aktywności. Szeroka opieka państwa wzmaga tylko nieporadność życiową beneficjentów, może stwarzać zastępy „dziedzicznych podopiecznych”. Z takimi postawami świadczeniobiorców możemy spotkać się również w pracy tutejszego ośrodka pomocy społecznej.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać,

wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Celem tej pomocy jest doprowadzenie do usamodzielnienia świadczeniobiorców oraz zintegrowanie ze środowiskiem. Osoby i rodziny korzystające z pomocy są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Pomoc ta ma charakter przejściowy i zakłada aktywizację osób i rodzin z niej korzystających.

W celu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej w myśl art. 110 ustawy o pomocy społecznej w gminie utworzony został w 1990 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jako organizacyjnie wyodrębniona jednostka budżetowa, która działa na podstawie statutu, regulaminu organizacyjnego i ustawy o pomocy społecznej. Działalność ośrodka finansowana jest z budżetu wojewody i budżetu gminy. Z mocy ustawy o pomocy społecznej wykonuje zadania własne gminy i zadania zlecone gminie.

Oprócz tego realizuje sprawy z zakresu: dodatków mieszkaniowych wynikające z ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych, świadczeń rodzinnych wynikające z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, funduszu alimentacyjnego wynikające z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii wynikające z ustaw: z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, przeciwdziałania przemocy w rodzinie wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, prac społecznie użytecznych wynikających z ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

I. Kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy

Kadrę ośrodka na dzień 31 grudnia 2013 r. stanowiło 16 osób zatrudnionych w ramach 14,5 etatu w tym: kierownik, 6 pracowników socjalnych w rejonach, w tym 1 pracownik socjalny zatrudniony ze środków Unii Europejskiej, główny księgowy, kasjer, 2 pracowników obsługujących świadczenia rodzinne, pracownik obsługujący fundusz alimentacyjny, pracownik obsługujący dodatki mieszkaniowe, informatyk na 1/2 etatu, 1 pracownik na 1/2 etatu zatrudniony na umowę wykonujący zadania z zakresu profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, 1 na pracownik obsługi (sprzątaczką) na 1/2 etatu. Ze środków przeznaczonych na rozwiązywanie problemów

alkoholowych i przeciwdziałanie narkomanii zatrudnionych było na umowę zlecenie 14 nauczycieli prowadzących zajęcia w świetlicach środowiskowych. Na dzień 31 grudnia 2013 r. nie został spełniony warunek art. 110 ust.11 ustawy o pomocy społecznej, który mówi że ośrodek zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby mieszkańców gminy w **stosunku 1 pracownik socjalny na dwa tysiące mieszkańców**. Ośrodek winien zatrudniać **8 pracowników socjalnych a na dzień 2013 r. zatrudnionych było tylko 6 pracowników socjalnych**.

W ośrodku pracuje wyspecjalizowana kadra, która systematycznie podnosi kwalifikacje zawodowe i wykształcenie. Struktura poziomu wykształcenia pracowników ośrodka zatrudnionych na podstawie umowy o pracę przedstawiała się w sposób następujący:

1. 75% pracowników posiada wyższe wykształcenie (12 osób),
2. 19% pracowników posiada wykształcenie średnie (3 osoby),
3. 6.% pracowników posiada wykształcenie podstawowe (1 osoba).

Specyfika problemów występujących w lokalnym środowisku wymaga od pracowników ciągłego doskonalenia. W roku 2013 pracownicy ośrodka uczestniczyli w 7 szkoleniach, 2 płatnych i 5 bezpłatnych.

II. Klienci ośrodka pomocy społecznej

Gminę Świdnica na dzień 31 grudnia 2013 r. zamieszkiwało 16.494 mieszkańców w tym 8.351 kobiet i 8.143 mężczyzn. Spośród nich Gminny Ośrodek w Świdnicy objął pomocą 563 rodzin (w tym 512 skorzystało w pomocy finansowej i rzeczowej, 38 rodzin z pracy socjalnej 13 rodzin skorzystało z pomocy wskutek zalań i podtopień). Ilość osób w tych rodzinach wyniosła 1.314 osób . Analizując liczbę osób objętych pomocą do liczby mieszkańców gminy należy przyjąć, że 8% mieszkańców gminy korzystała z pomocy społecznej. Najczęściej pomocy udzielono z powodu: ubóstwa – 405 rodzin, bezdomności- 16 rodzin, potrzeby ochrony macierzyństwa- 65 rodzin, bezrobocia- 315 rodzin, niepełnosprawności- 157 rodzin, długotrwałej lub ciężkiej choroby- 248 rodzin, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 168 rodzin, przemocy w rodzinie – 3 rodziny, alkoholizmu- 35 rodzin, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego – 9 rodzin, zdarzenia losowego – 2 rodziny, sytuacji kryzysowej – 0 rodzin. Osoby i rodziny, którym nie można udzielić pomocy ponieważ nie spełniają kryteriów dochodowych z ustawy o pomocy społecznej, ośrodek wspierał w formie celowych zasiłków specjalnych i za pośrednictwem Świdnickiego Banku Żywności. Z pomocy banku żywności w 2013 roku skorzystało 1.324osoby, wartość przekazanej

żywności wyniosła 81.641, ilość przekazanej żywności wyniosła 27.208 kg.

Klienci ośrodka pomocy społecznej korzystali również z pomocy Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Świdnicy w postaci talonów na odzież używaną – 108 rodzin, oraz z pomocy Polskiego Czerwonego Krzyża w postaci talonów na odzież – 2 rodziny. Są to rodziny, które systematycznie otrzymują odzież używaną po wniesieniu miesięcznej symbolicznej składki na poczet PCK w Świdnicy.

Podstawowym narzędziem, w oparciu o które przyznaje się świadczenia z pomocy społecznej jest rodzinny wywiad środowiskowy. Wywiad przeprowadza się w miejscu zamieszkania lub pobytu w ciągu 14 dni od dnia wpłynięcia wniosku o pomoc. W roku 2013 pracownicy socjalni przeprowadzili 1.681 wywiadów dla potrzeb naszego ośrodka. Wzór rodzinnego wywiadu środowiskowego jest drukiem sformalizowanym określonym w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej w dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2012 r. poz. 124).

Do realizacji świadczeń z pomocy społecznej niezbędne jest ustalenie możliwości pomocy ze strony osób zobowiązanych do alimentacji. W tym celu przeprowadzonych zostało 30 wywiadów alimentacyjnych do celów służbowych dla ops-ów z całej Polski i 32 wywiady alimentacyjne do wykorzystania przez nasz ośrodek pomocy społecznej.

Przyznanie pomocy następuje we wszystkich przypadkach w formie decyzji administracyjnej. W 2013 r. wydanych zostało 2.965 decyzji administracyjnych. Dotyczyły one udzielenia pomocy w formie zasiłków stałych, zasiłków okresowych, zasiłków celowych, zasiłków celowych specjalnych, opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne, umieszczania w domach pomocy społecznej i pomocy w formie usług opiekuńczych. Decyzji odmawiających pomocy wydano 4. Odmowa pomocy związana była głównie z niespełnianiem kryterium dochodowego z ustawy.

Zgodnie z art. 17 pkt 10 ustawy o pomocy społecznej do zadań obowiązkowych gminy należy świadczenie pracy socjalnej. Praca socjalna świadczona jest bez względu na dochód, a celem jej jest usprawnienie funkcjonowania rodziny w środowisku. Pomocy w postaci pracy socjalnej udzielono dla 38 rodzin. Były to głównie: porada, wsparcie informacyjne, pomoc w załatwieniu spraw urzędowych, pomoc w kontaktach ze służbą zdrowia, pisanie pozwów do sądu o świadczenia alimentacyjne, wypełnianie wniosków do ZUS o świadczenia emerytalno-rentowe i wniosków do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności o ustalenie stopnia niepełnosprawności do celów pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych.

Innym elementem pracy socjalnej jest kontrakt socjalny. Jest to pisemna umowa zawarta z osobą ubiegającą się o pomoc, określająca uprawnienia i zobowiązania stron umowy. W roku 2013 z

klientami pomocy społecznej zawartych zostało 14 kontraktów socjalnych. Zawarte kontrakty nie poprawiły w całości sytuacji bytowych klientów, ale stworzyły pewną strategię do dalszych działań i osiągnięcia pewnych efektów.

Analizując kwoty wydatkowane dla świadczeniobiorców pomocy społecznej, które przedstawione będą poniżej, zauważyć należy, że na przestrzeni ostatnich lat zmieniła się i będzie się zmieniać kategoria świadczeniobiorców. Wśród świadczeniobiorców nie ma już tak dużo rodzin z dziećmi, rodzin wielodzietnych. O pomoc ubiegają się osoby samotne w wieku 50+, długotrwale bezrobotne, rozwiedzione, które z własnej winy pozostały same. Dzieci emigrowały za granicę i nie przejawiają zainteresowania ich losem. Rynek pracy nie oferuje dla tych osób pracy, a uzależnienia, którymi są dotknięci nie pozwalają na pełne uczestnictwo w życiu w społeczeństwie. Przemiany polityczno-gospodarczych okazały się dla nich za trudne w zmianie myślenia i odnalezienia się w nowej rzeczywistości.

Długich lat będzie potrzeba, żeby zmienić tę rzeczywistość, a przede wszystkim mentalność pokoleń. Dzisiejszy przedsiębiorca może jutro okazać się potencjalnym klientem urzędów pracy i ośrodków pomocy społecznej. Radzenia sobie z problemami nie ułatwimy uczestnicząc w terapiach, kursach, szkoleniach. Musimy wykazać dużo własnej woli i zaangażowania i nauczyć się żyć w trudnej rzeczywistości. Od naszej kreatywności zależeć będzie nasza przyszłość.

III. Zdania własne gminy

W ramach rozdziału **85202 domy pomocy społecznej** opłacano pobyt w domach pomocy społecznej dla 25 mieszkańców naszej gminy na kwotę **420.621**. W porównaniu do roku 2012 wzrosła o 4 liczba osób korzystających z tej formy pomocy, a kwota odpłatności o **56.165**. Wzrost wydatków w tym rozdziale wynika głównie ze wzrostu kosztów utrzymania w dps a także liczby osób wymagających takiej formy pomocy. Osoby umieszczane w dps-ach nie posiadają wysokich świadczeń emerytalno/rentowych, z których mogliby ponosić pełną odpłatność za pobyt, a średni miesięczny koszt utrzymania w dps wynosi od 2.950 do 4.000. Sytuacja gospodarcza i ekonomiczna kraju powoduje, że osoby starsze pozostają same w środowisku zamieszkania, ponieważ rodziny ich migrują za pracę.

Średni miesięczny koszt utrzymania w domu pomocy społecznej ustala każdego roku starosta powiatu, na terenie którego dps się znajduje. W związku z tym nie mamy jako gmina wpływu na koszt utrzymania w dps i musimy ponosić odpłatność zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej.

Z wywiadów alimentacyjnych przeprowadzanych u rodziny osób umieszczanych w domach pomocy społecznej wynika jednoznacznie, że nie jest ona w stanie dopłacać do kosztów pobytu członka rodziny

w dps z uwagi na niskie dochody. Tak więc koszt gminy w odpłatności za pobyt w dps jest duży i co roku wzrasta. Im mniejsza wysokość świadczenia emerytalno-rentowego mieszkańca domu, tym większe koszty ponoszone przez gminę.

Z naszych obserwacji wynika, że zapotrzebowanie na tego typu świadczenia z roku na rok wzrasta i wzrastać będzie.. Ponadto zauważamy również to, że najbliższa rodzina osoby wymagającej pomocy, pragnie unikać problemu opieki nad starszym, schorowanym członkiem rodziny. I to jest najbardziej przykre dla schorowanej matki czy ojca. Zauważalny rozpad więzi rodzinnych powoduje wzrost wydatków w tym rozdziale. Świadczenie w postaci skierowania do dps jest stosowane przez ośrodek w ostateczności, kiedy naprawdę nie ma rodziny mogącej wesprzeć świadczeniobiorcę lub jego stan zdrowotny naprawdę tego wymaga.

W celu zobrazowania wydatków ponoszonych przez gminę za pobyt w domach pomocy społecznej przedstawiam wykaz za lata 2009-2013 w poniższej tabeli:

Tabela Nr 1. Wzrost wydatków gminy za ponoszenie odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej w latach 2009-2013

Lp.	Lata	Liczba osób	Wydatkowana kwota
1	2009	11	135.856
2	2010	13	204.666
3	2011	17	304.874
4	2012	18	364.456
5	2013	25	420.621

W rozdziale 85295 pozostała działalność wydatkowano kwotę 251.494 na realizację programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" oraz na realizację programu prac społecznie użytecznych.

1. Pomoc państwa w zakresie dożywiania

Na realizację programu " Pomoc państwa w zakresie dożywiania" wydatkowano kwotę 209.743. Zadanie to było dofinansowane z budżetu wojewody w kwocie 88.800, kwota 120.943 pochodziła z budżetu gminy. Dożywianiem objęte były dzieci, młodzież, osoby starsze, chore, samotne, niepełnosprawne nie mające warunków do sporządzenia posiłku. Dzieci w wieku do 7 lat dożywiano – 63, dzieci i młodzieży do ukończenia szkół ponadgimnazjalnych – 162, starszych, samotnych, chorych i niepełnosprawnych – 67. Łączna liczba dożywianych osób wyniosła 292 , liczba wydanych posiłków – 33.120, w tym: całodzienne wyżywienie (w żłobku, przedszkolu na terenie miasta) 1959, pełnych

obiadów wydano- 28.131, jedno gorące danie – 2.842, kanapek, bułek- 188 a średni koszt posiłku dla dzieci w 2013 r. wyniósł 5.17, dla osoby dorosłej 9.41.

2. Prace społecznie użyteczne

Prace społecznie użytecznie organizowane były w naszej gminie po raz siódmy. Podstawą prawną do ich zorganizowania jest rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 25 października 2005 w sprawie trybu organizowania prac społecznie użytecznych. W roku 2013 podmiotem, w którym organizowane były prace społecznie użyteczne był Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, miejscem wykonywania prac społecznie użytecznych był teren Gminy Świdnica.

Gmina Świdnica podpisała z PUP Świdnica porozumienie w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych w okresie od **1.04.2013 r. do 30.11.2013 r.** Liczba skierowanych osób bezrobotnych wyniosła 43 a miejscowości, w których wykonywane były prace społecznie użyteczne to: Bojanice, Boleścín, Bystrzyca Dolna, Bystrzyca Górna, Burkatów, Gogołów, Grodziszczce, Jagodnik, Komorów, Krzczonów, Krzyżowa, Lubachów, Lutomia Dolna, Lutomia Górna, Makowice, Miłochów, Modliszów, Mokrzeszów, Niegoszów, Opoczka, Pogorzała, Pszenno, Słotwina, Wieruszów, Wilków, Witoszów Górny Witoszów Dolny, Sulisławice i Wiśniowa.

W trakcie trwania prac nie było dużej rotacji w zatrudnieniu i nie zmieniały się osoby wykonujące prace społecznie użyteczne. W ostateczności pracę zakończyło 43 osób a w trakcie ich trwania pracę w oparciu o umowę o pracę podjęły 3 osoby. Mała rotacja wśród osób wykonujących prace społecznie użyteczne świadczy o braku możliwości innego zatrudnienia.

Od kilku lat program prac społecznie użyteczne cieszy się dużym powodzeniem wśród świadczeniobiorców pomocy społecznej. Wprawdzie dla niektórych jest on jednym ze sposobów na przeżycie, ale należy go nadal realizować i wspierać psychicznie i finansowo osoby w nim uczestniczące. Program prac społecznie użytecznych jest jednym ze sposobów aktywizacji zawodowej osób długotrwale bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej, a w naszej gminie bardzo skutecznym i wymiernym. Wymiernym efektem prac społecznie użytecznych jest również zmiana wyglądu naszych miejscowości. Bardzo dobrze oceniamy współpracę z sołtysami. Od początku trwania każdego programu prac społecznie użytecznych sołtysi i radni zabiegają o jak największą liczbę osób do wykonywania tych prac. Wymagają od tych osób dyscypliny i porządnej pracy, ponieważ dobrze znają potrzeby swoich miejscowości. Siedem lat realizacji programu prac społecznie użytecznych pozwolił wspólnie wypracować metody aktywizacji klientów ops-u, a kolejne lata na pewno je jeszcze udoskonalą. W powiecie świdnickim

jestemy jedyną gminą, która typuje do tego programu tak dużą liczbę osób.

Łącznie na prace społecznie użytecznie wydatkowano w 2013 r. **102.500**, gmina wkład własny wniosła w kwocie **41.751**

Bezrobotni przepracowali na rzecz gminy **13.674** godzin. Stawka za jedną godzinę pracy wynosiła od kwietnia do maja 2013 r. 7.70 zł a od czerwca do listopada 2013 r. 8.00 zł, wymiar czasu pracy miesięcznie wynosił 40 godzin. Osoby bezrobotne otrzymywały wynagrodzenie w wysokości 308 zł m-nie przy stawce godzinowej 7.70 zł , natomiast przy stawce godzinowej 8.00 zł - 320 m-nie.

W rozdziale **85228 usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze** wydatkowano kwotę **390.398** dla 39 osób. Pomocą w tej formie objęto zgodnie z art. 50 ustawy o pomocy społecznej osoby , które z powodu wieku lub innych przyczyn wymagały pomocy innych osób, a były jej pozbawione ze strony najbliższej rodziny. Obejmowała ona zaspokajanie codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz zapewnienie w miarę możliwości kontaktu z otoczeniem. Pomoc w tej formie służyła temu, aby jak najdłużej utrzymać te osoby w ich dotychczasowym środowisku zamieszkania, ponieważ do pomocy instytucjonalnej podchodzą z niechęcią. Ilość udzielonych świadczeń wyniosła 42.023, koszt za 1 godz. usług wyniósł 8 zł brutto. Tę formę pomocy realizowano w formie umów zleceń z najbliższymi sąsiadami, którym ufają osoby wymagające pomocy. Z analizy wydatków na tę formę pomocy zaobserwować można wzrost wydatków gminy na tę formę pomocy. Świadczy o tym fakt, że wzrasta w naszej gminie liczba osób starszych, nieporadnych i niesamodzielnych.

W poniższej tabeli zobrazowano wydatki na usługi opiekuńcze za lata 2009-2013.

Tabela Nr 2. Wydatki gminy na usługi opiekuńcze w latach 2009-2013

Lp.	Lata	Ilość osób	Wydatki
1	2009	24	103.866
2	2010	32	176.076
3	2011	43	373.637 (w tym roku wzrost wydatków spowodowany był podjęciem przez radę gminy uchwały o zwiększeniu stawki za godz. z 5 zł na 8 zł)
4	2012	47	438.590
5	2013	39	390.398

W ramach **rozdziału 85213** realizowane były wydatki na opłacanie składki zdrowotnej za osoby otrzymujące zasiłki stałe i nie mogące ubezpieczyć się z innych źródeł. Wydatkowana kwota wyniosła **23.546** (środki z budżety wojewody jako dof. zadań własnych gminy). Natomiast na opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne wydatkowano kwotę **26.793** (dof. z budżetu wojewody).

W ramach **rozdziału 85214** realizowane były zasiłki okresowe, zasiłki celowe, zasiłki celowe specjalne, zasiłki stałe. Ogółem wydatki w tym rozdziale wyniosły **1.016.112**

Zasiłek okresowy przyznawany jest zgodnie z art. 38 ustawy o pomocy społecznej w szczególności ze względu na bezrobocie, długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, braku możliwości otrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego (wówczas świadczenie to podlega zwrotowi). Jest to zadanie dofinansowywane z budżetu wojewody. W roku 2013 na tę formę pomocy wydatkowano kwotę 369.978, w tym z budżetu wojewody 368.000, z budżetu gminy 1.978.

Z pomocy w tej formie skorzystało 307 rodzin (810 osób w tych rodzinach), świadczeń wypłacono 1.068, w tym: z powodu bezrobocia – 195, długotrwałej choroby – 39, niepełnosprawności – 27, innych powodów - 46. Średnia wysokość świadczenia wyniosła ok. 346, okres udzielonej pomocy w ciągu roku wyniósł ok. 6 miesięcy.

Zasiłek celowy przyznawany jest zgodnie z art. 39 ustawy o pomocy społecznej w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej w szczególności na: pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków, leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobne remonty, naprawy w mieszkaniu, koszty pogrzebu, udzielenie schronienia, zaspokojenie bieżących potrzeb w związku opuszczeniem zakładu karnego, na częściowe pokrycie wydatków powstałych wskutek zdarzenia losowego.

Wydatki na w/w formy pomocy przedstawiają się następująco:

Tabela nr 3. Wydatki na świadczenia pieniężne i niepieniężne

Lp.	Rodzaj świadczenia/pomocy	Ilość osób/rodzin	Średnia wysokość świadczenia	Wydatkowana kwota
1	Schronienie od I-XII	19	22	60002
2	Zdarzenia losowe	2	3250	6500
3	Zasiłki celowe na zakup żywności	173	214	37045

4	Talony żywnościowe	83	172	14259
5	Zasiłki celowe na zakup odzieży	59	104	12356
6	Zasiłki celowe na zakup 250 kg , ½ t i 1 t opału	258	378	107366
7	Zakup 250 kg, ½ t i 1 t opału	66	349	26527
8	Zapłata za wodę	23	87	2964
9	Zapłata za czynsz na konto UG Świdnica	15	169	5077
10	Sprawienie pogrzebu	1	1800	1800
11	Zapłata za gaz	1	80	80
12	Zasiłek celowy na zakup butli z gazem	157	55	8635
13	Zasiłki celowe na zakup leków	95	89	11079
14	Zakup leków	3	263	788
15	Zapłata za pobór energii	55	106	11675
16	Zasiłki celowe na bieżące potrzeby	13	185	2403
17	Zasiłki celowe specjalne	71	228	32430
18	Wkład własny w projekt systemowy "Niestój w miejscu- bądź aktywny"	12	340	32718
19	Dofinansowanie do zasiłków okresowych	14	71	1978
20	Dofinansowanie do zasiłków stałych	1	529	529

Analizując powyższe dane uwagę należy zwrócić na zasiłki celowe specjalne. Zgodnie z art. 41 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie lub rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy. Głównym powodem przyznania tej formy pomocy była długotrwała choroba /porażenie mózgowe, padaczka, cukrzyca, choroby nowotworowe dzieci, brak uprawnień do świadczeń drugiego członka rodziny, nagle wypadki związane z pogorszeniem stanu zdrowia, utratą od 1 lipca 2013 r. prawa do świadczenia pielęgnacyjnego. U niektórych rodzin ustawowe kryterium dochodowe przekroczone było o niewielką kwotę. Dotyczyło to również osób, które pobierają świadczenia z KRUS, ponieważ te świadczenia są najniższe.

Na zasilki stałe wydatkowano kwotę 269.923 (w tym 529 z budżetu gminy), ilość rodzin- 64, ilość świadczeń- 632, średnia wysokość świadczenia- 4270. Zasilki stałe przyznano dla:

osób samotnie gospodarujących na kwotę 224.746 ilość osób – 46, ilość świadczeń- 477, średnia wysokość świadczenia – 471,

osób pozostających w rodzinie na kwotę 45.177, ilość rodzin- 18, ilość świadczeń- 155, średnia wysokość świadczenia – 291.

IV. Zadania zlecone gminie

1. Do zadań zleconych gminie należą również dodatkowe zadania zlecane przez wojewodę. W roku 2013 w związku z ulewnymi deszczami na przełomie maja i czerwca wojewoda zlecił gminie realizację zadania w postaci wypłaty zasiłków celowych w związku z ulewnymi deszczami i podtopieniami. Z tej formy pomocy skorzystało 11 rodzin na łączną kwotę 35.000. Wysokość zasiłków kształtowała się od 1.500 do 6.000 zł. Osoby, które objęte były tą formą pomocy udokumentowały w formie faktur wydatki poniesione na usuwanie skutków ulewnych deszczów.

2. Wśród świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej zgodnie z art. 36 ustawy o pomocy społecznej wymienione jest świadczenie pieniężne wypłacane opiekunowi prawnemu ustanowionemu przez Z tej formy wsparcia w 2013 r. skorzystała 1 osoba na łączną kwotę 3.351, która sfinansowana była w całości z budżetu państwa.

3. Świadczenia rodzinne

Świadczenia rodzinne realizowane są przez gminy od maja 2004 roku. Ustawa przez była wielokrotnie zmieniana, wprowadzając zmiany na korzyść i niekorzyść świadczeniobiorców. W roku 2012 ustawodawca poczynił duże zmiany w zakresie uprawnień do świadczeń opiekuńczych. Od 1 lipca 2013 r. świadczenia pielęgnacyjne straciły osoby sprawujące opiekę nad niepełnosprawnym ojcem/matką /mężem. W miejsce tego świadczenia ustawodawca wprowadził specjalny zasiłek opiekuńczy przyznawany na zupełnie innych przepisach a prawo do tego świadczenia uwarunkował kryterium dochodowym wynoszącym 623 zł netto na osobą wymagającą i sprawującą opiekę. Warunkiem otrzymania specjalnego zasiłku opiekuńczego jest rezygnacja z pracy na wniosek osoby sprawującej opiekę z uwagi na zły stan zdrowia matki/ojca/męża. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia Rada Ministrów przedłużyła obowiązujący już od listopada 2011 r. program rządowy wspierający rodziny pobierające świadczenia pielęgnacyjne na dzieci. Dla każdej osoby pobierającej świadczenie pielęgnacyjne

dotatkowo rząd przeznaczył 200 zł m-nie więcej. Zmienione zostały również zapisy dotyczące prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka. W tym zakresie ustawodawca wprowadził również kryterium dochodowe, które od 1 stycznia 2013 r. wynosiło 1.922 zł netto na osobę w przypadku ubiegania się o tę formę świadczenia.

Ustawa budziła i nadal budzi wiele kontrowersji w zakresie ustalania dochodu, ponieważ dużo osób nie kwalifikuje się do tego typu wsparcia. Sama w sobie jest nieczytelna i niejasna. Bardzo często osoby prowadzące działalność gospodarczą, osiągające wysokie dochody w związku ze specyficznym algorytmem obliczania składki zdrowotnej ustalonym przez rozporządzenie Rady Ministrów kwalifikują się do zasiłku rodzinnego, a osoby pracujące na podstawie umowy o pracę, nie spełniają tych warunków. Jest to bardzo krzywdzące, ale na to, jako realizatorzy zapisów ustawowych, nie mamy na to wpływu.

Wysokość zasiłku rodzinnego ustalona została w następujących wysokościach: dla dziecka do ukończenia 5 roku życia **77 zł**, powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia **106 zł**, po ukończeniu 18 roku życia **115 zł**, natomiast wysokość świadczenia pielęgnacyjnego wynosiła **620 zł**.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które realizowane są przez ośrodek od 2007 r. wypłacane były do wysokości zasądzonych alimentów nie więcej niż **500 zł** na osobę uprawnioną./ zapis ustawy/. Oprócz wypłaty świadczeń alimentacyjnych ośrodek prowadził postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych, które wcześniej realizowane było przez komorników.

Wydatki na świadczenia rodzinne przedstawiały się następująco:

- 1. Zasiłki rodzinne - 1.136.668**, ilość wypłaconych świadczeń- 12.39.
- 2. Dodatki do zasiłków rodzinnych - 711.291**, ilość wypłaconych świadczeń- 5.839, w tym wypłaconych z tytułu:
 - urodzenia dziecka - 84.000, ilość wypłaconych świadczeń- 84,
 - opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego- 178.161 ilość wypłaconych świadczeń- 500,
 - samotnego wychowywania dziecka- 106.704, ilość wypłaconych świadczeń- 594,
 - kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 64.440, ilość wypłaconych świadczeń- 827,
 - rozpoczęcia roku szkolnego – 64.600, ilość wypłaconych świadczeń – 646,

- pokrycia wydatków związanych z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła – 6.300, ilość wypłaconych świadczeń – 70,
- pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła- 70.650, ilość wypłaconych świadczeń – 1.413,
- wychowywania w rodzinie wielodzietnej – 136.400 ilość wypłaconych świadczeń – 1.705.

3. Świadczenia opiekuńcze

- 1. Zasilki pielęgnacyjne – 526.779** ilość wypłaconych świadczeń – 3.443,
- 2. świadczenia pielęgnacyjne – 450.052,** ilość wypłaconych świadczeń – 808,
- 3. składka na ubezpieczenie emerytalno-rentowe – 101.642,** ilość wypłaconych składek – 3.986,
- 4. jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka -- 130.000,** ilość świadczeń 130,
- 5. fundusz alimentacyjny – 492.518,** ilość wypłaconych świadczeń – 1.500,
- 6. rządowy program pomocowy dla rodzin pobierających świadcz. pielęgn. - 92.464,**
- 6. koszty obsługi świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego – 129.929.**

V. Pozostała działalność

1. Dodatki mieszkaniowe

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy realizował przyznawanie i wypłacanie dodatków mieszkaniowych w 2013 r. zgodnie z ustawą z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych.

Na realizację zadania wydatkowano kwotę 72.767 , wpłynęło 113 wniosków , ilość wydanych decyzji administracyjnych – 104, w tym 9 decyzji odmawiających przyznanie dodatku mieszkaniowego w związku z niespełnianiem kryteriów ustawowych. Żaden świadczeniobiorca nie wniósł odwołania. Z roku na rok obserwuje się spadek ilości osób korzystających z dodatków mieszkaniowych co związane jest z niezmiennym się kryterium dochodowym. Jednym z powodów spadku wydatków na wypłatę dodatków mieszkaniowych jest brak nawyku korzystania z tej formy pomocy, jeszcze innym ukrywanie dużych zaległości czynszowych. W myśl przepisów jednak mając zadłużenie można ubiegać się o dodatek mieszkaniowy. Warunkiem jest zapłata ostatniej bieżącej raty i wniosek można złożyć. W roku 2013 ośrodek realizował pomoc w postaci zapłaty za bieżącą ratę czynszu i w ten sposób osoby mogły korzystać z dodatku mieszkaniowego.

2. Profilaktyka, rozwiązywanie problemów alkoholowych i przeciwdziałanie narkomanii

Termin profilaktyka rozumiemy jako "działanie i środki" stosowane w celu zapobiegania chorobom. Ogólnie: stosowanie różnych środków zapobiegawczych w celu niedopuszczenia do wypadków, uszkodzeń katastrof itp. Można także przyjąć, że profilaktyka to działanie, które ma na celu zapobieganie pojawieniu się lub rozwojowi niekorzystnego zjawiska. Jest też jednym ze sposobów reagowania na zjawiska społeczne, które oceniamy jako szkodliwe i niepożądane. Ta ocena skłania do traktowania takich zjawisk w kategoriach zagrożeń i podejmowanych wysiłków w celu ich eliminowania lub choćby ograniczenia. Powszechnie uważa się, że skuteczna profilaktyka jest optymalnym sposobem hamowania rozwoju lub ograniczenia skali zjawisk uznanych za nieakceptowane społecznie. Zgodnie z takim rozumieniem poprzez pojęcie profilaktyki możemy rozumieć także postępowanie zapobiegające różnorodnym problemom, które towarzyszą używaniu substancji psychoaktywnych (np. środków odurzających- narkotyki lub alkohol).

Substancje uzależniające to związki chemiczne, których działanie wpływa na zmianę myślenia oraz na stany emocjonalne człowieka. Substancje tego typu wprowadzają w świat złudzeń i są formą ucieczki od rzeczywistości. Nie tylko zakłócają procesy myślenia i modyfikują stany emocjonalne, ale także powodują syndrom uzależnienia. Człowiek uzależniony, to ktoś żyjący, do pewnego momentu, w świecie przyjemnej iluzji. Każde uzależnienie oddala człowieka od niego samego, od miłości i prawdy, od wolności i odpowiedzialności, od więzi i wartości, od norm moralnych i podstawowych zasad uczciwego postępowania. W konsekwencji uzależnienia są rodzajem samobójstwa na raty.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką, rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałaniem narkomanii należy do zadań własnych gminy.

Rada Gminy Świdnica Uchwałą Nr XXXVII/268/2012 Rady Gminy Świdnica z dnia 28 grudnia 2012 r. przyjęła do realizacji Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2013. Podstawowym celem Programu jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych i przeciwdziałanie narkomanii oraz zmniejszenie rozmiarów tych, które aktualnie występują a w szczególności:

- 1) realizacja profilaktycznych programów wychowawczych, informacyjnych i edukacyjnych wpływających na postawy i umiejętności ważne dla zdrowia i trzeźwości w szczególności dla dzieci z grup podwyższonego ryzyka,
- 2) zwiększenie skuteczności i dostępności do terapii dla tych osób i ich rodzin uzależnionych od alkoholu i narkotyków,

- 3) eliminowanie dolegliwości alkoholowych powodujących zaburzenia życia rodzinnego,
- 4) zmniejszenie nowych przypadków uzależnień od alkoholu i narkotyków,
- 5) systematyczne kontrolowanie działalności gospodarczej w zakresie handlu napojami alkoholowymi,
- 6) kierowanie na specjalistyczne badania w celu ustalenia zależności od alkoholu i wskazanie form leczenia,
- 7) wnioskowanie do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego,
- 8) stała współpraca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z pracownikami socjalnymi ośrodka pomocy społecznej i pracownikami policji w zakresie pozyskiwania informacji o sytuacji osób i rodzin z problemem alkoholowym,
- 9) uzupełnienie wyposażenia placówek prowadzących zajęcia profilaktyczno-wychowawcze w pomoce i sprzęty niezbędne do ich prowadzenia, podejmowanie interwencji prawno-administracyjnych wobec przemocy i innych dysfunkcji rodziny powodowanych przez nadużywanie alkoholu.

Jednym z najpoważniejszych zagrożeń współczesnej młodzieży są uzależnienia. Prowadzą one do ujemnych następstw zdrowotnych, a w przypadku np. alkoholizmu czy narkomanii również do zakłóceń życia społecznego. W związku z tym konieczne jest podjęcie działań, które stworzą szansę zminimalizowania skutków niekorzystnej sytuacji życiowej naszych dzieci i młodzieży. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w 2013 r. realizowała Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w ramach którego funkcjonowały świetlice środowiskowe na terenie Gminy Świdnica dla dzieci i młodzieży.

Na terenie Gminy Świdnica w 2013 r. funkcjonowało 13 Świetlic Środowiskowych:

Tabela Nr 4. Wykaz świetlic środowiskowych.

l.p	Siedziba Świetlicy Środowiskowej	Nazwisko i imię wychowawcy	Liczba dzieci
1	Bystrzyca Górna – świetlica wiejska	Renata Zapart-Dec	25
2	Opozka – świetlica wiejska	Anita Sochacka	23
3-	Boleścin – świetlica wiejska	Szał Aneta	18
4	Grodziszcze	Król Alina	15

	– świetlica wiejska		
5	Komorów – świetlica wiejska	Lerch Bogumiła	12
6	Pszemno – świetlica wiejska	Marlena Szeliga- Pastuszek	13
7	Słotwina – świetlica wiejska	Paulina Galica	10
8	Lutomia Górna – świetlica wiejska	Anna Kozieł	15
9	Witoszów Dolny – świetlica wiejska	Panek Zuzanna	19
10	Pogorzała – świetlica wiejska	Stankowska Krystyna	11
11-	Burkatów – świetlica w remizie	Bekas Alicja	22
12-	Bystrzyca Dolna – świetlica wiejska	Sajdak Lidia	22
13	Mokrzyszów – świetlica wiejska	Kamila Dubiel	15
Razem:			ok. 220

W świetlicach środowiskowych zatrudnionych było 13 opiekunów-wychowawców na podstawie umowy zlecenia za wynagrodzeniem miesięcznym 500 zł. tj.

13 opiekunów * 500 zł wynagrodzenia = 6 500 zł.
6 500 zł. - wynagrodzenie miesięczne 13 opiekunów

W czasie trwania Świetlic Środowiskowych dzieci, młodzież codziennie otrzymywały wyżywienie zgodnie z porozumieniami Nr 1/ św-1/2013 do 13/św-1/2013 zawartymi dnia 01.10.2012 r. pomiędzy Stołówką „Andrzeja” w Świdnicy a Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Świdnicy. Cena jednostkowa dziennego wyżywienia wynosiła 3,30 zł.

Już od 10 lat w ramach Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałaniu Narkomanii zorganizowany został dla dzieci uczestniczących w zajęciach na świetlicach środowiskowych wypoczynek zimowy oraz letni.

W czasie ferii zimowych dzieci ze świetlic środowiskowych we współpracy z GLKS Świdnica, GOKSiR i GZO uczestniczyły w turniejach sportowych na hali sportowej w Witoszowie Dolnym Pszennie i Lutomi pod hasłem „Ferie na sportowo”. Sale wypełniała atmosfera sportowej rywalizacji. Od

poniedziałku do piątku dla dzieci i młodzieży przygotowano turnieje, gry i zabawy oraz rozgrywki piłki halowej. Głównym celem turnieju była integracja uczniów z wszystkich gminnych placówek oświatowych oraz dzieci i młodzieży uczęszczającej na świetlice środowiskowe. Drugi tydzień Ferii to Turniej Gier i Zabaw dla dzieci i młodzieży uczęszczających do świetlic środowiskowych. W lutym 2013 r. na Świetlicy Wiejskiej w Lutomi Górnej odbył się pierwszy z Turniejów, w którym drużyny startowały w 6 przygotowanych konkurencjach. W zabawach uczestniczyło 5 świetlic środowiskowych. Po mocnej rywalizacji sportowej zwyciężyła świetlica z Bystrzycy Dolnej, o krok wyprzedzając świetlicę z Opoczki i Bystrzycy Górnej. Następnie na hali sportowej w Witoszowie Dolnym odbył się kolejny turniej świetlic. Uczestniczyły w nim 4 drużyny. Zwycięstwo drugi rok z rzędu odnieśli gospodarze - świetlica środowiskowa z Witoszowa Dolnego, wyprzedzając w punktacji ogólnej świetlicę z Mokrzyszowa oraz Słotwiny. Ferie zakończył ostatni turniej, który odbył się na sali sportowej w Pszennie. Turnieje Gier i Zabaw były wspaniałą integracją oraz rywalizacją dzieci i młodzieży w różnym wieku. Wszystkie drużyny uczestniczące w Turniejach z cyklu „Ferie na sportowo” zostały nagrodzone pamiątkowymi dyplomami, a szkoły i świetlice otrzymały puchary.

W okresie wakacyjnym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy zakupił 200 szt. ulotek edukacyjnych w ramach kampanii "Wakacje bez alkoholu" promujące bezpieczne spędzanie letniego wypoczynku – *Ruszamy na wakacje*. Ulotki zostały rozdane dzieciom ze szkół podstawowych, oraz młodzieży szkół gimnazjalnych. Ulotki prezentowały zasady bezpiecznego odpoczynku nad wodą, w górach, zachowania się na drodze. Zwracały uwagę na niebezpieczeństwo wypadku pod wpływem alkoholu. Przypominały również numery alarmowe służb ratowniczych.

W okresie od 01.07.2013 r. do 12.07.2013 r. dla dzieci wypoczywających w miejscu zamieszkania zorganizowano zajęcia w ramach „Zielonych świetlic” na bazie działających w trakcie trwania roku szkolnego świetlic środowiskowych. Z tej formy wypoczynku skorzystać mogły wszystkie chętne dzieci z miejscowości w których znajdują się świetlice środowiskowe tj. w 13 miejscowościach. W zajęciach „zielonych świetlic” wzięło udział ok. 300 dzieci w wieku od 4 do 17 lat. Przez okres dwóch tygodni dzieci miały zorganizowane: zajęcia, wycieczki do kina Cinema 3D w Świdnicy na bajkę „Uniwersytet Potworny 3D”, wyjazd na basen w Świebodzicach oraz do Bielawy, wspólne zabawy, gry, konkursy plastyczne i muzyczne, zabawy sportowe – również między świetlicowe, dodatkowo dzieci przez okres trwania zielonych świetlic otrzymywały codziennie słodki poczęstunek oraz zimne napoje. Niecodzienną atrakcją były również zajęcia ze śmieciosztuki, w których dzieci wzięły udział dzięki realizacji przez Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Świdnica projektu „KŁOPOT NIEWIELKI- ZGNIATAJ BUTELKI”.

dzięki któremu dzieci oraz młodzież ze świetlic środowiskowych mogły osobiście zapoznać się z nowymi zasadami segregacji odpadów, poznali zasady recyklingu, prawidłowej segregacji śmieci, znakowania opakowań oraz regulamin utrzymania czystości i porządku w gminie Świdnica.

Wykaz zielonych świetlic oraz wychowawców:

Tabela Nr 5. Wyakza zielonych świetlic wraz z kadra

lp	Siedziba zielonej świetlicy	Imię i nazwisko wychowawcy	Godziny pracy zielonej świetlicy
1	Bystrzyca Górna – świetlica wiejska	Jolanta Lawer	10:00-14:00
2	Opoczka – świetlica wiejska	Anita Sochacka	pon.śr.piat.- 08:00-11:00 wt.czw. -08:00-13:00
3	Boleścín – świetlica wiejska	Aneta Szal	09:00-13:00
4	Grodziszczce –	Alina Król	10:00-14:00
5	Komorów – świetlica wiejska	Bogumiła Lerch, Edyta Zerka	01.07.2013 r. - 13:00-17:00 pozostałe dni-09:00-13:00
6	Pszemno – świetlica wiejska	Marlena Szeliga- Pastuszek	10:00-14:00
7	Słotwina – świetlica wiejska	Monika Anioł Karolina Gierat	09:00-13:00
8	Lutomia Górna – świetlica wiejska	Małgorzata Pałkoń	09:00-13:00
9	Witoszów Dolny – świetlica wiejska	Zuzanna Panek Edyta Wojdyga	10:00-14:00
10	Pogorzala – świetlica wiejska	Joanna Oko	09:00-13:00

11	Burkatów – świetlica w remizie	Ryszard Dudkowski	09:00-13:00
12	Bystrzyca Dolna – świetlica wiejska	Lidia Sajdak	09:00-13:00
13	Mokrzyszów – świetlica wiejska	Eulalia Jannings	01.07.2013- 13:00-17:00 pozostałe dni-09:00-13:00

Ze względu na dużą ilość dzieci i młodzieży w niektórych zielonych świetlicach, zatrudnionych zostało dodatkowo opiekunów.

Podczas letnich wakacji dzieci z terenu Gminy Świdnica w wieku 8+ uczęszczające do świetlic środowiskowych miały możliwość zamieszkania przez 10 dni w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Lubachowie, w doborowym towarzystwie swoich rówieśników oraz aktywnych seniorów. W ramach realizacji projektu p.n. „Kto kogo gryzie” autorstwa Stowarzyszenia Przyjaciół Bystrzycy Górnej „Trzy Sosny”. Główne działanie projektowe polegało na wymianie doświadczeń pokoleń i wspólne zajęcia edukacyjne w różnych dziedzinach. Zorganizowane zostały: warsztaty komputerowe, spacerzy nordic walking, oraz zajęcia obejmujące zdobycie wiedzy z zakresu zdrowego dożywiania i udzielania pierwszej pomocy, a także zajęcia muzyczne, podczas których udział wzięli uczestnicy muzycznych zmagania tym razem w letniej odsłonie. Pierwsza edycja miała miejsce podczas tegorocznych ferii zimowych. 30 osobowa uczestników na zakończenie zimowego wypoczynku nagrała wspólną płytę pt. „Co nam w duszy gra”. Podczas wakacji 30 uczniów z gminnych szkół podstawowych i gimnazjów pracowało nad bożonarodzeniowym repertuarem.

W Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Lubachowie zorganizowane zostały trzy turnusy w terminach:

- od 08.07.2013 r. do 17.07.2013 r.
- od 22.07.2013 r. do 31.07.2013 r.
- od 05.08.2013 r. do 14 .08.2013 r.

Tej formy pomocy nie finansowano ze środków profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii ale dzieci i młodzież uczęszczająca na świetlice środowiskowe mogła w tych zajęciach uczestniczyć.

Kuratorium Oświaty we Wrocławiu w roku 2013 w całości sfinansowało kolonie letnią dla dzieci o

niskich dochodach zamieszkałych na terenach wiejskich województwa dolnośląskiego oraz dla dzieci i młodzieży z mniejszymi szansami. Kolonia została zorganizowana w Ośrodku Szkoleniowo Wypoczynkowym „KRYSTYNA” w Pogorzeliczy w dniach od 28.07.2013 r. do 10.08.2013 r. Liczba dzieci która wzięła udział w w/w koloni wyniosła 13.

W okresie 02-16.08.2013 r. 35 dzieci z rodzin dysfunkcyjnych z terenu Gminy Świdnica wzięło udział w Harcerskiej Bazie Obozowej pod namiotami w Niesulicach (obóz wypoczynkowy z profilaktyką zdrowotną). Dzieci zostały zakwaterowane w namiotach 5-6 osobowych, otrzymały całodobowe wyżywienie (4 posiłki: śniadanie, dwudaniowy obiad, podwieczorek, kolacja), zapewnioną miały m.in.: opiekę medyczną, ratowników, wycieczki piesze, rowerowe, kajakowe itd. Na terenie obozu znajdowali się terapeuci oraz materiały do realizacji terapii z zakresu przemocy w rodzinie, nadużywania alkoholu, uzależnienia narkotykowego i innych uzależnień. Została przeprowadzona również profilaktyka zdrowotna i promowanie zdrowego stylu życia. Udział dzieci w w/w obozie rekreacyjnym w Niesulicach został sfinansowany ze środków przeznaczonych na profilaktykę, rozwiązywanie problemów alkoholowych i przeciwdziałanie narkomanii.

Dnia 18 listopada 2013 r. w Szkole Podstawowej w Lutomi Dolnej został zorganizowany Spektakl „SIECIAKI” który był skierowany dla dzieci klas IV-VI a także dzieci ze świetlicy środowiskowej w Lutomi Dolnej. Poruszane w przedstawieniu zostały ważne i aktualne problemy – cyberprzemocy, profilaktyki uzależnienia od sieci, bezpieczeństwo w Internecie – które dotyczą coraz większej populacji, najczęściej dzieci i młodzieży. Zjawisko cyberprzemocy jest szczególnie niebezpieczne dlatego, że niebezpieczne i nieprzyjemne materiały są dostępne w krótkim czasie dla wielu osób i pozostają w sieci na zawsze. Scenariusz sztuki powstał przy merytorycznym wsparciu psychologa dziecięcego oraz pedagoga szkolnego. Spektakl miał formę kabaretową, interaktywną. Ten niekonwencjonalny rodzaj przekazu to mieszanka walorów edukacyjnych z ogromną dozą humoru, a także niepowtarzalna możliwość bezpośredniej zabawy z aktorami. Spotkanie z oryginalnymi, żywymi aktorami i wartka akcja oraz rozbijający kunszt kabaretowy gwarantowały oderwanie się od trosk codzienności szkolnej zarówno dla dziecięcego jak i dorosłego widza.

Na podstawie rocznych planów działania każda świetlica organizowała imprezy okolicznościowe, na które zapraszała społeczność lokalną, władze samorządowe i Członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Tabela Nr 6. Zestawienie wydatków poniesionych przez GOPS wypoczynek letni dzieci i młodzieży

Wyżywienie zielone świetlice	8 570,10 zł
Wynagrodzenie opiekunów-wychowawców w zielonych świetlicach	16 * 500zł.= 8 000 zł
Bilety do kina i na basen – zielone świetlice	I Tura -284,00 zł - basen w Świebodzicach II Tura- 301,40 zł. basen w Świebodzicach III Tura 312,00 zł – basen Bielawa 14 30,55 zł. - Kino Cinema3D Świdnica
Obóz w Niesulicach	24 465,00 zł
Łączna kwota na wypoczynek dla dzieci w 2013 r.	43 363,05 zł

3.Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołana została Zarządzeniem nr 11/2007 Wójta Gminy Świdnica z dnia 18 stycznia 2007 r. Skład Komisji jest 5 osobowy. Komisja jest ciałem inicjującym, opiniującym i nadzorującym wykonanie Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii. W 2013 r. do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło 35 wniosków o leczenie osób uzależnionych, 33 osoby zobowiązały się podjąć terapię dobrowolnie. Do sądu skierowano 14 wniosków o leczenie tj. 3 wnioski dotyczyły roku 2012, 11 wniosków roku 2013.

Komisja zaopiniowała pozytywnie 71 postanowień o wydanie zezwolenia na sprzedaż/podawanie napojów alkoholowych w tym 14 jednorazowych, odbyła 26 posiedzeń, w tym 7 nieodpłatne. Konsultant ds. rozwiązywania problemów alkoholowych mieszkańców gminy przyjął 54 osoby z problemem alkoholowych, a także 68 osób współuzależnionych.

Komisja w 2013 r. skontrolowała działalność 13 świetlic środowiskowych i dokonała kontroli 8 sklepów sprzedających napoje alkoholowe i 3 bary podające alkohole.

Dnia 22 listopada 2013 r. wszyscy członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy wzięli udział w szkoleniu z procedury Niebieskiej Karty, rozpoznawania symptomów przemocy domowej (w szczególności u dzieci i młodzieży) oraz metod komunikowania się ze sprawcą przemocy. Szkolenie zostało przeprowadzone przez Ośrodek Psychoprofilaktyki Nowa Perspektywa w Krakowie i miało miejsce w Szkolnym schronisku Młodzieżowym w Lubachowie..

4. Aktywizacja zawodowa klientów ośrodka

Program operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL) ma na celu umożliwienie pełnego wykorzystania zasobów ludzkich, poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie dla budowy struktur administracyjnego państwa. Wsparcie w ramach Programu skoncentrowane jest na następujących obszarach: zatrudnienie, edukacja, integracja społeczna, rozwój potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw, a także zagadnieniach związanych z rozwojem zasobów ludzkich na terenach wiejskich, budową sprawnej i skutecznej administracji publicznej wszystkich szczebli, wdrażaniem zasady dobrego rządzenia oraz promocją zdrowia zasobów pracy. Celem głównym PO KL jest wzrost zatrudnienia i spójności społecznej. Cel ten zostaje osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych, którymi są:

- podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo,
- zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego,
- poprawa zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw do zmian zachodzących w gospodarce,
- upowszechnienie edukacji społeczeństwa na każdym etapie kształcenia przy równoczesnym zwiększeniu jakości usług edukacyjnych i ich silniejszym powiązaniu z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy,
- zwiększenie potencjału administracji publicznej w zakresie opracowywania polityk i świadczenia usług wysokiej jakości oraz wzmacnianie mechanizmów partnerstwa,
- wzrost spójności terytorialnej.

Wsparcie ze środków EFS w ramach PO KL skierowane jest na upowszechnienie programów wspierających zatrudnienie i integrację społeczną. W ramach Programu realizowano inicjatywy mające na celu aktywizację osób bezrobotnych i biernych zawodowo, zapobieganie wykluczeniu społecznemu oraz zapewnieniu równego dostępu do zatrudnienia osobom i grupom społecznym doświadczającym dyskryminacji na rynku pracy. Ponadto podejmuje się działania mające na celu dostosowanie polskich przedsiębiorstw do zmian dokonujących się w procesie modernizacji gospodarki, wspierany jest ich potencjał adaptacyjny. W ramach PO KL przewiduje się finansowanie działań skierowanych do osób, w szczególności tych o niskich zdezaktualizowanych kwalifikacjach zawodowych.

Zagrożenie ubóstwem i marginalizacją rodziny wymaga odpowiednich działań interwencyjnych, pomocniczych, terapeutycznych i wspierających. Coraz większą rolę w tym pełnią

samorządy lokalne, ośrodki pomocy społecznej oraz organizacyjno-instytucjonalne strategie państwa. Formy i metody wspierania zależą od wielu czynników, a zwłaszcza od tego, co stanowi główną przyczynę ubóstwa i marginalizacji. Obok rozwiązań o charakterze uniwersalnym, w coraz większym stopniu wykorzystuje się instrumenty dostosowane do indywidualnej sytuacji, a także programy finansowane ze środków Unii Europejskiej. Uczestnictwo Polski w strukturach Zjednoczonej Europy daje możliwość korzystania z doświadczeń i rozwiązań kwestii socjalnych stosowanych w innych krajach. Zmienia się sposób percepcji najbardziej dotkliwych problemów, za priorytetowe uznaje się działania zmierzające do ułatwienia dostępu do rynku pracy osobom znajdującym się w tzw. "grupach ryzyka"

W lutym 2013 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy złożył wniosek na lata 2013-2014 do Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy oddział we Wrocławiu o dofinansowanie na rozwój aktywnej integracji, który był odpowiedzią na coraz istotniejszy problem zwiększającego się odsetka osób bezrobotnych, będących w wieku aktywności zawodowej, które to będąc klientami ośrodka pomocy społecznej mają problemy w poruszaniu się na rynku pracy.

Głównym celem każdego projektu jest: zwiększenie poprzez pakiet szkoleń i innych instrumentów wspierających, szans na rynku pracy osób bezrobotnych, w wieku aktywności zawodowej, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Celem ogólnym naszego projektu było zwiększenie integracji społeczno-zawodowej osób w wieku aktywności zawodowej, pozostających bez pracy i korzystających z pomocy społecznej. Cele szczegółowe to: podniesienie samooceny i wiary we własne możliwości, podniesienie kwalifikacji zawodowych, zapoznanie się ze sposobami poszukiwania pracy. Projekt nasz skierowany był do osób bezrobotnych, niepełnosprawnych i nieaktywnych zawodowo. Z roku na roku projekt nasz wzbudza coraz większe zainteresowanie wśród uczestników.

Rekrutację do naszego projektu rozpoczęliśmy w miesiącu styczniu bieżącego roku i z 56 osobowej grupy kandydatów wyłoniono 12 osób: 3 mężczyzn i 9 kobiet w tym 3 osoby niepełnosprawne, wiek uczestników kształtował się od 19 do 60 lat z przewagą tych młodszych, poziom wykształcenia od podstawowego do średniego.

Zdobyte informacje od uczestników projektu z ubiegłego roku wzmocniły ich wiarę, że można zrobić coś dla siebie samych a przede wszystkim, że należy wyjść z domu i pokonać strach w kontaktach z pracodawcami.

Wszyscy uczestnicy bardzo odpowiedzialnie podeszli do szkoleń co potwierdziły certyfikaty i zaświadczenia o ich ukończeniu. Szkolenia wzorem roku ubiegłego rozpoczęliśmy od wsparcia

specjalistycznego tj. warsztatów i poradnictwa indywidualnego z psychologiem. Warsztaty i zajęcia trwały w okresie od 15.03.2013 r. do 24.06.2013 r. w ilości 100 godzin łącznie. Spotkania i warsztaty z psychologiem ukierunkowały uczestników i umożliwiły wybrać odpowiednie kursy i szkolenia. Było to dla nich bardzo pomocne.

Kolejne wsparcie specjalistyczne w zakresie Profilaktyki społecznej, Doradztwa zawodowego, Kreowania własnego wizerunku, Zarządzania budżetem zrealizowane zostało przez firmę Szkoleniowo-Doradzą Pani Anny Szywała w okresie od 25.06.2013 do 14.11.2013 r. w ilości 60 godzin.

Oprócz wsparcia doradcy zawodowego uczestnicy projektu ukończyli następujące kursy:

- 1) Handlowca z prawem jazdy – 5 uczestników w okresie od 11.07.do 2.10.2013r. 142 godz.
- 2) Profesjonalnego sprzedawcy z obsługą kas fiskalnych - 2 osoby w okresie od 11.07.do 28.08.2013 82 godz.
- 3) ABC komputerowe – 1 osoba w okresie od 10.06. do 31.07.2013 r. 129 godz.
- 4) języka angielskiego – 1 osoba w okresie od 12.06. do 29.07.2013 r. 95 godz.
- 5) podstawową obsługę komputera – 1 osoba w okresie od 29.07.2013 do 5.09.2013 r. 32 godz.
- 6) kierowców wózków jezdniowych z napędem silnikowym z obsługą butli gazowych – 2 osoby w okresie od 12.09. do 11.10.2013 r. 69 godz.

Łączna ilość godzin obejmująca wsparcie i kursy wyniosła 709 a całkowity koszt projektu realizowanego w 2013 roku **218.120 zł** w tym wkład własny gminy **32.718 zł**.

W ramach środków własnych gminy sfinansowane zostały dojazdy na kursy i szkolenia, zasiłki celowe wypłacono na żywność, opał, doposażono uczestników projektu w sprzęt gospodarstwa domowego tj. kuchenki gazowe, pralki i lodówki. Zróżnicowanie przeprowadzonych szkoleń i odbytych kursów świadczy o dojrzałości osób uczestniczących w projekcie i to jest bardzo pozytywne. Cieszy również to, że projekty systemowe z zakresu aktywnej integracji społecznej stały się popularne w naszej gminie i zagościły w niej na dobre. Efektem projektu w czasie jego realizacji było podjęcie pracy przez 3 osoby. Dzięki realizacji kursu z języka angielskiego 1 osoba zdała maturę właśnie z tego przedmiotu, kurs prawa jazdy na 1 podejściem zdała 1 osoba.

Pozytywne jest to, że uczestnicy zwiększyli swoją świadomość, że praca jest cennym dobrem, w szczególności w obliczu tak trudnych warunków na rynku pracy. Doceniamy bardzo ambicje i zaangażowanie uczestników w realizowanym projekcie, cieszy nas wszystkich to, że potrafią się

integrować i myśleć pozytywnie, że zaczynają cenić samych siebie i poznają swoją wartość, co w życiu każdego człowieka jest bardzo ważne.

5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

W naszych rodzinach jest bardzo dużo zachowań, których nie nazywamy przemocą, gdyż przemocą nauczyliśmy się nazywać bardzo brutalne jej formy, a które spełniają wszystkie psychologiczne kryteria tego zjawiska. Są to zamierzone, często planowane, intencjonalne, wykorzystują przewagę sił między partnerami, naruszają prawa i godność jednej z osób oraz powodują ból, cierpienie, szkody fizyczne i emocjonalne. Prowadzą do naruszenia godności i zaburzenia autonomii, które przysługują człowiekowi z racji jego niezbywalnych praw. Gdy w rodzinie dojdzie do ostrej przemocy, która jest już przestępstwem, często nie ma innego sposobu na zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa, jak poprzez uruchomienie prawnych instrumentów zmierzających do izolacji ofiary od sprawcy- eksmisja, separacja, rozwód, nakaz opuszczenia miejsca zamieszkania, zakaz zbliżania i kontaktowania się. Jednakże mówiąc o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, nie możemy mieć na myśli tylko działań proceduralnych, prawnych.

Trzeba pamiętać o wczesnej interwencji, zanim dojdzie do sytuacji zagrożenia zdrowia i życia. Określenie interwencja oznacza nie tylko działania przeprowadzane przez osoby z zewnątrz, przedstawicieli instytucji powołanych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ale także interwencje rodziny, przyjaciół, znajomych, które mogą przerwać postępujący proces przemocy i spowodować, że rodzina zwróci się o pomoc.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nałożyła na Gminy obowiązek podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Gmina podejmuje te w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym.

Zespół Interdyscyplinarny ds Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Świdnica został powołany **Zarządzeniem nr 83/2011 Wójta Gminy Świdnica z dnia 25 października 2011 roku** w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ds Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Szczegółowe warunki pracy ZI w Gminie Świdnica oraz tryb i sposób powoływania i odwoływania jego członków określa **Uchwała Nr XI/73/2011 Rady Gminy Świdnica z dnia 2 czerwca 2011 roku** w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz szczegółowe warunk jego funkcjonowania.

ZI w Gminie Świdnica na dzień 31 grudnia 2013 r. liczył 12 członków, a w jego skład wchodzi przedstawiciele:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej – 3 osoby
- gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych - 1 osoba
- Policji – 1 osoba
- oświaty – 2 osoby
- ochrony zdrowia – 1 osoba
- organizacji pozarządowych – 2 osoby
- kuratorzy – 2 osoby.

Członkowie Zespołu wykonują swoje zdania w ramach obowiązków służbowych i zawodowych.

W 2013 roku do ZI wpłynęło – **25** Niebieskich Kart.

W **20** przypadkach procedura NK została wszczęta przez **Policję**, w **5** przypadkach przez pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej.

W **15** przypadkach ZI podjął decyzję w sprawie zakończenia procedury „Niebieskiej Karty” (dotyczyło NK założonych w 2012 roku)- powodem było zaprzestanie dalszego stosowania przemocy w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny w 2013 roku odbył **23 posiedzenia**.

W dniu 21.09.2013 roku przeprowadzona została rekontrola przez: Dolnośląski Urząd Wojewódzki – Wydział Polityki Społecznej z zakresu realizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w Gminie Świdnica. W wyniku kontroli Gmina Świdnica uzyskała ocenę pozytywną.

W 2013 roku ZI zainicjował działania w środowisku lokalnym i ze środowiskiem lokalnym tj:

- dla dzieci i młodzieży zorganizowano rozgrywki piłki siatkowej pod hasłem: „Przemocy mówimy – Nie! My gramy fair play”
- wspólnie z Policją zorganizowano debaty społeczne, których celem było wspieranie działań na rzecz środowiska lokalnego i przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- wspólnie z PCPR, GOPS, GOKSiR zorganizowano Festyn w Witoszowie Dolnym (Hala Sportowa) – Święto Rodziny w dniu 6.07.2013 roku
- zorganizowano szkolenie dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników socjalnych i przedstawicieli Policji z zakresu procedury Niebieskiej Karty, rozpoznawania symptomów przemocy domowej (w szczególności u dzieci i młodzieży) oraz metod komunikowania się ze sprawcą przemocy.

Praca z problemami przemocy w rodzinie w Zespole pozwala unikać szablonowych, sztamponowych schematów działania, a wymiana informacji, konsultacje i dyskusje uruchamiają poszukiwanie nowych i bardziej twórczych rozwiązań.

6. Wspieranie rodziny

Żyjemy w czasach, które charakteryzują się szybko dokonującymi się przeobrażeniami w różnych dziedzinach życia, pociąga to za sobą szereg przemian, a także zmianę metod wychowawczych. Dzieci rozwijają się szybciej, inny jest ich sposób doświadczeń, stosunkowo szybko dążą do uzyskania własnej samodzielności – czyli niezależności. Obecnie wiadomo już, że o kształtowaniu ludzkiego charakteru, o kierunku jego rozwoju psychicznego jak i fizycznego w równym stopniu decydują czynniki środowiskowe i dziedziczne. Dziecko przychodzi na świat z pewnymi zadatkami cech, a o tym, w jakim kierunku nastąpi ich rozwój zadecyduje środowisko, ponieważ żaden organizm nie może rozwijać się bez jego udziału.

Kluczowe znaczenie dla prawidłowego rozwoju dzieci spełniają więc czynniki środowiskowe. To właśnie rodzina jest podstawową komórką kształtującą osobowość dziecka. Wszystko co łączy i dzieli rodzinę jak w zwierciadle odbija się na dzieciach i wywiera określony wpływ na rozwój ich osobowości i charakteru. Rodzina jest środowiskiem życiowym niemal każdego człowieka, powinna więc stanowić kluczowe środowisko życia i wychowania młodego pokolenia. Każda rodzina powinna opiekować się swoimi dziećmi, szanować je i kochać. Dziecko nie zasługuje na bicie i złe traktowanie, do prawidłowego funkcjonowania potrzebna jest mu tylko miłość. To nie prawda, że dziecko bite jest bardziej posłuszne i staje się lepszym człowiekiem. Przemoc upokarza, powodując cierpienie i nieobliczalne szkody, rodzi nienawiść i pragnienie odwetu.

Dzieci mają prawo do wychowania i utrzymania – są to obowiązki rodziców. Rodzice zaś mają prawo do szacunku i czci – to są obowiązki dzieci. Nie można tylko żądać i brać, trzeba umieć też dawać to, co się innym należy, to znaczy trzeba wypełniać swoje obowiązki. Człowiek powinien być mocno związany ze swoją rodziną. Ale, czy zawsze tak jest? Niestety! Istnieją rodziny rodziny, które nie przyciągają i nie budzą tęsknoty, gdy się je opuści. Są to rodziny nieszczęśliwe, takie, które nie potrafiły stworzyć prawdziwej więzi między swoimi członkami. Mówi się czasami o takich rodzinach, że żyją w nich jak w hotelu; przychodzą do domu tylko po to aby zjeść i przespać się. Nic ich poza tym nie łączy. Każdy żyje własnym życiem.

W życiu wspólnym należy pamiętać o tym, że mamy do czynienia tylko z ludźmi. A ludzie

mają nie tylko zalety, ale mają też i wady, popełniają błędy. Dlatego do dobrego współżycia konieczna jest wzajemna wyrozumiałość. Kto potrafi być wyrozumiały dla cudzych słabości, nie potępia drugiego, jest cierpliwy, ten przyczynia się w dużym stopniu do podtrzymania dobrej atmosfery w domu. Rodzina składa się z ludzi różnego wieku i różnych zainteresowań. Co innego interesuje starszych, a co innego pasjonuje młodych. Jeśli ktoś nie potrafi tego zrozumieć i samolubnie narzuca innym swoje gusta i upodobania, staje się przyczyną wielu kłótni i niepokojów. Dotyczy to zarówno spraw codziennych, jak i tych ważniejszych, bardziej zasadniczych.

Tymczasem współczesnej rodzinie coraz częściej przychodzi się zmagać z bezrobociem, przestępczością dzieci i rodziców, chuligaństwem, alkoholizmem, narkomanią, co burzy utrwalone w tradycji wzory pełnienia ról społecznych i staje się siłą destrukcyjną. Poszukiwanie pracy prowadzi do migracji ekonomicznych, burzy nie tylko harmonię rodzinno-mażeńską, ale przyczynia się do pęknięć w socjalizacji dzieci, albo do coraz częściej powiększającego się "eurosieroctwa". W tej sytuacji rodzina potrzebuje pomocy – pomocy, która pomoże jej przywrócić społeczne funkcjonowanie, obudzi nadzieję na lepsze jutro. Nowe zjawiska nasilające się w dobie przemian i przeżywających kryzysów przez rodzinę wymusiły na ustawodawcy uchwalenie ustawy, która ma wspierać rodzinę w jej problemach opiekuńczo-wychowawczych i zaproponował katalog pomocy dla tych rodzin.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej, które realizują go we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policji, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są realizowane zgodnie z zasadami pomocniczości.

Wspieraniem rodziny i pomocą na jej rzecz pracownicy socjalni zajmowali się i zajmują od zawsze. Informują rodziny wymagające pomocy o możliwościach pomocy ze strony wszystkich instytucji działających na rzecz dzieci, ustalają terminy wizyt u specjalistów, pielęgniarek i lekarzy, współpracują z kuratorami sądowymi i sądem rodzinnym, informują o możliwości skorzystania z procedury "niebieskiej karty" jeżeli w rodzinie dochodzi do przemocy, współpracują ze szkołami.

Na terenie gminy w 2013 r. nie zafunkcjonowała placówka wsparcia dziennego dla dzieci z uwagi na brak środków finansowych na jej utworzenie i utrzymanie.

Kolejne wsparcie dla rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze tj. ustanowienie rodziny wspierającej nie było w roku 2013 r. realizowane. Nowe zadania przerzucane na samorządy gminne nie dają samorządom możliwości udźwignięcia tych zadań a w ostatnim czasie taka polityka państwa stała się już normą.

Uchwalone w budżecie na rok 2013 środki na realizację zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej były wystarczające na wpieranie rodzin niewydolnych wychowawczo, w związku z tym nie ustanowiono rodziny wspierającej jako kolejnej, nowej formy wsparcia dla rodziny. Zadania te już wcześniej były realizowane przez pracowników socjalnych, nie jako pomoc instytucjonalna ale jako pomoc środowiskowa.

Kolejnym zadaniem wynikającym z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej było zatrudnienie asystenta rodziny. Asystent rodziny powołany został do działania, jako odpowiedź na potrzebę wsparcia pracownika socjalnego, obciążonego wielością zadań do wykonywania pogłębionej pracy z rodziną z wieloma problemami, naturalną i zastępczą spokrewnioną, o obniżonym poziomie rozwoju umiejętności wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, gdzie dzieci są zagrożone umieszczeniem w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Praca asystenta miała charakter pracy socjalno-wychowawczej i/lub terapeutycznej, a jednocześnie asystent rodziny był zazwyczaj koordynatorem działań wielu innych służb społecznych, działających na rzecz rodziny. Po przeprowadzonej diagnozie asystent rodziny planował działania i ich realizację. Rozpoznawał obszary rodziny nadające się do naprawy, poszukiwał zasobów zarówno w samej rodzinie i jej poszczególnych członkach, jak również poszukiwał zasobów zewnętrznych (ze środowiska lokalnego czy oferowanych przez placówki pomocowe). Jednym słowem asystent rodziny bywał wszędzie tam, gdzie oferowana mu była pomoc na rzecz rodziny, z którą współpracował.

Dla naszych 19 rodzin asystenci rodziny załatwiali dosłownie wszystko, począwszy od żywności, aktów urodzenia dziecka, mebli, pozwów o ustalenie prawa do alimentów, pomocy w przewozie do placówek wsparcia dla osób dotkniętych przemocą, pracę po mieszkaniu. W przypadku 3 rodzin praca asystenta przyniosła 100% efekt. Nie zabrakło w ich pracy również porażek. Nie wynikły one z ich zaniedbań czy braku umiejętności. Rodziny z którymi pracowali nie podjęły żadnej współpracy i nie chciały zmian w dotychczasowym życiu. W przypadku jednej rodziny dotkniętej przemocą asystent współpracował głównie z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, załatwiał pracę dla obojga rodziców, organizował transport do Ośrodka wsparcia dla Ofiar Przemocy jednak rodzina nie wykorzystywała pomocy i w efekcie 3 ich dzieci umieszczonych zostało w rodzinach zastępczych.

W roku 2013 r. ośrodek pomocy społecznej oprócz środków własnych przeznaczonych na zatrudnienie asystentów pozyskał dodatkowo środki z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w wysokości 8.448 zł.. Ze środków gminy zatrudnionych było 2 asystentów, rodzin objętych pomocą asystentów w 2013 r. było 19 . Pomocą asystenta do 3 miesięcy objęta była 1 rodzina, powyżej 3 miesięcy 18 rodzin, przeciętny czas pracy asystenta z rodziną wyniósł 6 miesięcy. Liczba rodzin, z którymi w 2013 roku asystent zakończył pracę wyniosła 5, ze względu na osiągnięcie celów – 3, ze względu na zaprzestanie współpracy z rodziną – 2. Łącznie asystenci rodziny w 2013 r. przepracowali na rzecz rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze przepracowali 677 godzin.

Kolejne zadania z zakresu wspierania rodziny wynikające z cytowanej ustawy to ponoszenie przez gminę odpłatności za pobyt dzieci w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej i interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym (art. 191 ust. 8 i ust. 9). W pierwszym roku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej odpłatność gminy wynosiła 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, w drugim roku wynosiła 30% a w 2014 roku wyniesie 50% wydatków za pobyt.

W 2013 roku w rodzinach zastępczych umieszczonych zostało 4 dzieci z terenu naszej gminy a koszty pobytu **wyniosły 6.053** (w 2012 roku 2 dzieci). Łącznie w rodzinach zastępczych przebywa 6 dzieci. Rok 2013 jest rokiem, w którym gmina za pobyt części dzieci w rodzinach zastępczych ponosi już odpłatność w wysokości 30% (2 dzieci z 2012 roku) miesięcznych kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej. Za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych umieszczonych w 2013 r. (4 dzieci) gmina ponosiła 10% kosztów miesięcznego utrzymania.

W domach dziecka postanowieniem sądu opiekuńczego umieszczono 1 dziecko z terenu naszej gminy a koszty na opiekę i wychowanie wyniosły **16.380**. Kwota ta jest o większa od roku poprzedniego ponieważ 2 dzieci na początku 2012 r. umieszczonych zostało w domu dziecka. Ponieważ był to już drugi rok ich pobytu w pieczy, stąd w 2013 r. odpłatność 30 % kosztów utrzymania w domu dziecka.

Koszty związane z zatrudnieniem asystentów rodziny wyniosły **19.848** (w tym 8.448 z budżetu państwa) a stosunek pracy nawiązany został w formie umowy zlecenia.

Podsumowując powyższą informację z realizacji zadań wynikających z wprowadzonej ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej pragnę zaznaczyć, że w 2013 r. koszty związane z jej realizacją były już wyższe od roku poprzedniego. Wzrost kosztów na realizację w/w zadania wynika z większą

odpłatnością ze strony gminy/ określonej ustawowo/, a także z tego, że mimo objęcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo wychowawcze opieką asystenta, rodziny nie prawidłowo pojmują pojęcie wykonywania władzy rodzicielskiej i opieki nad dziećmi. Kolejne lata i zwiększone z każdym rokiem ustawowo odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej pokażą, jakim dużym obciążeniem dla samorządów będzie ich realizacja.

Potrzeby gminy na realizację zadań wynikających z zakresu wspierania rodziny na rok 2014 wynoszą:
75.000

z tego na:

- współfinansowanie pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych - 30.000
- współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinach zastępczych - 20.000
- wspieranie rodziny poprzez asystenta rodziny - 25.000

Środki na realizację zadania z zakresu wspierania rodziny ustawodawca określił jako zadania obowiązkowe gminy. W roku 2014 wydatki na realizację tych zadań zaplanowano mniejsze w stosunku niż do roku 2013 r. ponieważ po dwóch latach funkcjonowania ustawy gmina ma wiedzę na ten temat.

sporządziła: E. Burdek

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Świdnicy
Ewa Burdek

Tabela Nr 7

**ZESTAWIENIE UDZIELONYCH ŚWIADCZEŃ W RAMACH ZADAŃ
WŁASNYCH GMINY ZA 2013 ROK**

Lp.	Rodzaj udzielonej pomocy	Liczba rodzin korzystających z pomocy	Liczba osób w tych rodzinach	Ilość przyznanych świadczeń	Wydatkowana kwota
1	Posiłki	292	555	33120	209743(w tym 88.800 z budżetu państwa)
2	Usługi opiekuńcze	39	42	42023	390398
3	Schronienie	19	22	3398	60002
4	Zdarzenie losowe	2	4	2	6500
5	Odpłatność za pobyt w dps	25	30	207	420621
6	Zasiłki celowe	429	1063	1076	376211
7	Zasiłki stałe	64	92	632	269923
8	Zasiłki okresowe	307	810	1067	369978
9	Opłacanie składki zdrowotnej (dot. osób uprawnionych do zasiłków stałych)	58	62	580	23518

Uwaga!

Zasiłki stałe i zasiłki okresowe dofinansowywane są z budżetu wojewody, natomiast pozostałe świadczenia w całości finansowane są z budżetu gminy.

Tabela Nr 8

**ZESTAWIENIE UDZIELONYCH ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH W RAMACH ZADAŃ
ZLECONYCH GMINIE ZA 2013 ROK**

Lp.	Rodzaj świadczenia	Kwota wypłaconych świadczeń	Liczba wypłaconych świadczeń
1	Zasiłki rodzinne	1.136.668	12139
2	Dodatki do zasiłków rodzinnych tytułu:	X	X
3	urodzenia dziecka	84.000	84
4	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	178.161	500
5	samotnego wychowywania dziecka	106.704	594
6	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	64.400	827
7	rozpoczęcia roku szkolnego	64.600	646
8	pokrycia wydatków związanych z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	6.300	70
9	pokrycia wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	70.650	1413
10	wychowywania w rodzinie wielodzietnej	136.400	1705
11	Świadczenia opiekuńcze	X	X
12	zasiłki pielęgnacyjne	526.779	3443
13	świadczenia pielęgnacyjne	450.052	808
14	Fundusz Alimentacyjny	492.518	1500
15	Rządowy Program pomocowy dla rodzin pobierających świadcz. pielęgn.	92.464	624
16	koszty obsługi świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego	129.929 (w tym 20.000 z budżetu gminy)	
17	opłacanie składki emerytalno-rentowej za osoby pobierające świadcz. pielęgn.	101.642	624

Tabela Nr 9

ZESTAWIENIE LICZBOWE ŚWIADCZENIOBIORCÓW WEDŁUG WSI ZA 2013 ROK

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Liczba rodzin/osób korzystających z pomocy	Liczba osób w tych rodzinach	% udział korzystających z pomocy do liczby mieszkańców
1	Boleścin	483	9	30	6
2	Boleścin	618	22	49	8
3	Burkatów	624	7	10	2
4	Bystrzyca Dolna	674	20	50	7
5	Bystrzyca Górna	640	25	91	14
6	Gogołów	327	14	31	9
7	Grodziszczce	910	26	67	7
8	Jagodnik	347	14	32	9
9	Jakubów	102	3	9	9
10	Komorów	747	26	46	6
11	Krzczonów	299	7	8	3
12	Krzyżowa	233	14	37	16
13	Lubachów	424	19	57	13
14	Lutomia Dolna	837	31	92	11
15	Lutomia Górna	1045	46	126	12
16	Makowice	256	13	34	13
17	Miłochów	227	6	13	6
18	Modliszów	196	10	21	11
19	Mokrzyszów	1109	21	52	5
20	Niegoszów	130	12	33	25
21	Opoczka	250	5	11	4
22	Panków	240	8	29	12
23	Pogorzała	253	24	39	15
24	Pszenno	1647	55	129	8
25	Słotwina	1021	30	68	7

26	Sulisławice	108	7	16	15
27	Stachowice	149	2	2	1
28	Stachowiczki	65	2	4	6
29	Wieruszów	108	2	10	9
30	Wilków	342	9	16	5
31	Witoszów Dolny	1364	56	249	18
32	Witoszów Górny	321	8	23	7
33	Wiśniowa	205	3	3	2
34	Lutomia Mała	81	2	5	6
35	Zawiszów	112	5	9	8